

PAPER DETAILS

TITLE: Çağdas Uygur Hikâyelerinden Seçmeler

AUTHORS: Zeliha DOĞAN

PAGES: 170-171

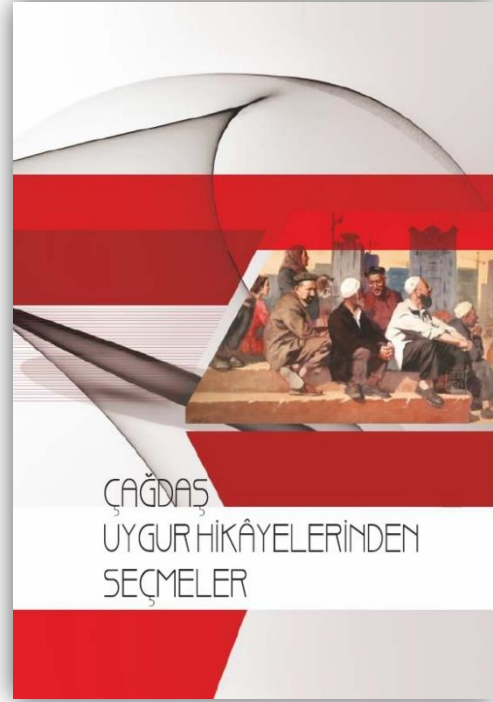
ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/431979>

Neşe Harbalioğlu (Ed.), Raile Abdolvahit Kaşgarlı (Yayıma Haz.), *Çağdaş Uygur Hikâyelerinden Seçmeler*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2016, 418 s.

Zeliha DOĞAN*

19. yüzyılın sonları 20. yüzyılın başlarında çağdaş Uygur edebiyatı oluşmaya ve gelişmeye başlamıştır. Bu dönemdeki siyasi ve sosyal olayların neticesinde Uygurlar dünyada edebiyat sahasındaki gelişmeleri takip etmeye ve yeni türleri kendi edebiyatlarında uygulamaya başlamışlardır. Edebiyattaki diğer türlerle birlikte hikâye 1930'lu yıllarda çağdaş Uygur edebiyatında da görülmeye başlanmıştır.

Çağdaş Uygur Hikâyelerinden Seçmeler adlı bu çalışma, Şincan Uygur Özerk Bölgesi, Kazakistan ve Kırgızistan coğrafyalarında yaşayan Uygurlara ait çeşitli hikâyelerden oluşmaktadır. Söz konusu çalışma, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının desteklediği "Çağdaş Uygur Edebiyatı (1910-2015) Projesi"nin ilk kitabıdır. Kitabın editörü Neşe Harbalioğlu, yayıma hazırlayanı Raile Abdolvahit Kaşgarlı'dır. Eserin incelemesi Hülya Kasapoğlu Çengel ve Adem Öger tarafından yapılmıştır.

Eser *Giriş* ve *Hikâyeler* bölümünden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Şincan Uygur Özerk Bölgesi'nde ve Türk dünyası coğrafyalarında oluşan ve gelişen çağdaş Uygur edebiyatı ve bu edebiyatın alt yapısını hazırlayan olaylar üzerinde durulmuştur. Çalışmanın *Hikâyeler* bölümünde on beş hikâye mevcuttur. Bu hikâyelerden on bir tanesi Şincan Uygur Özerk Bölgesi'nden, üç tanesi Kazakistan'dan ve bir tanesi Kırgızistan'dan seçilmiştir. Seçilen metinler çağdaş Uygur edebiyatının gelişimi hakkında okuyuculara bilgi vermektedir. Çalışmada hikâyelerin orijinalleri-aktarması karşılıklı olarak verilmiştir. Bu hikâyeler, Uygurların severek okuduğu, Uygurların düşünce sistemini, yaşam tarzlarını yansıtan hikâyelerden seçilmiştir. Titiz bir çalışma sonucu seçilen hikâyeler, çağdaş Uygur hikâyelerini ana hatlarıyla temsil etmektedir.

Eser, Ömer Muhemmediy'in *Éğir Künlerde*, Zunun Kadiri'nin *Mağdur Ketkende*, Ablimit Mesudi'nin *Sarañ Saqaydi*, Mesumcan Zulpıkar'ın *Kona Mektep*, Zordun Sabir'in *Qerzdar*, Nur Rozi'nin *Möminniñ Momiğa Çiqişi*, Muhammet Eli Zunun'un *Qoş Mesçit*, Memtimin Hoşur'un *Burut Macirasi*, Nurmuhemmet Tohti'nin *Éşip Qalğan Bir Namrat*, Abdureşit İmin'in *Keçki Saqçilik*, İlahun Celil'in *Anam Qolliri*, Ehtem Ömer'in *Qarçığa Balisi*, Casaret

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, Nevşehir-TÜRKİYE, E-posta: zeliha.dogan095@gmail.com.

Cappar'ın *Süt Reñlik Köñlek*, Abbas Moniyaz Türkiykan'ın *Aq Quşqaç*, Mahmut Muhemmet'in *Baş Kiyim Heqqide Parañ* adlı hikâyelerinden oluşmaktadır.

Bu çalışmadaki *Éğir Künlerde* (Ağır Günlerde), *Kona Mektep* (Eski Okul), *Anam Qolliri* (Annemin Elleri) adlı hikâyeler Kazakistan sahasından, *Keçki Saqçilik* (Gece Nöbeti) adlı hikâye Kırgızistan sahasından, *Mağdur Ketkende* (Dermandan Kesirken), *Sarañ Saqaydi* (Deli İyileşti), *Möminniñ Momiğa Çiqişi* (Mümin'in Göndere Tırmanması), *Qezdar* (Borçlu), *Qoş Mesçit* (Çift Mescit), *Burut Macirası* (Bıyık Macerası), *Éşip Qalğan Bir Namrat* (Geriye Kalan Bir Yoksul), *Qarçiğa Balisi* (Kartal Yavrusu), *Süt Reñlik Köñlek* (Beyaz Elbise), *Aq Quşqaç* (Ak Serçe), *Baş Kiyim Heqqide Parañ* (Doppa Hakkında) Şincan Uygur Özerk Bölgesinden alınmıştır.

Éğir Künlerde (Ağır Günlerde) adlı hikâye Hilal Öztürk tarafından, *Kona Mektep* (Eski Okul), *Keçki Saqçilik* (Gece Nöbeti), *Sarañ Saqaydi* (Deli İyileşti), *Qezdar* (Borçlu), *Qoş Mesçit* (Çift Mescit), *Éşip Qalğan Bir Namrat* (Geriye Kalan Bir Yoksul) *Anam Qolliri* (Annemin Elleri), *Qarçiğa Balisi* (Kartal Yavrusu), *Aq Quşqaç* (Ak Serçe), *Baş Kiyim Heqqide Parañ* (Doppa Hakkında) adlı hikâyeler Raile Abdulvahit Kaşgarlı tarafından, *Mağdur Ketkende* (Dermandan Kesirken) adlı hikâye Alimcan İnayet tarafından, *Süt Reñlik Köñlek* (Beyaz Elbise) adlı hikâyenin aktarımı Binure Abdukahaer tarafından, *Möminniñ Momiğa Çiqişi* (Mümin'in Göndere Tırmanması) adlı hikâye Ayixianguli Yimier tarafından, *Burut Macirası* (Bıyık Macerası) adlı hikâye Münevver Aksu tarafından aktarılmıştır.

YTB projesi kapsamında büyük bir titizlikle hazırlanan bu eseri Yeni Uygur Türkçesi başta olmak üzere tüm bilim âlemine sunduğu için Neşe Harbalioğlu, Raile Abdulvahit Kaşgarlı ve proje ekibine teşekkür eder, çalışmalarının devamını bekleriz.